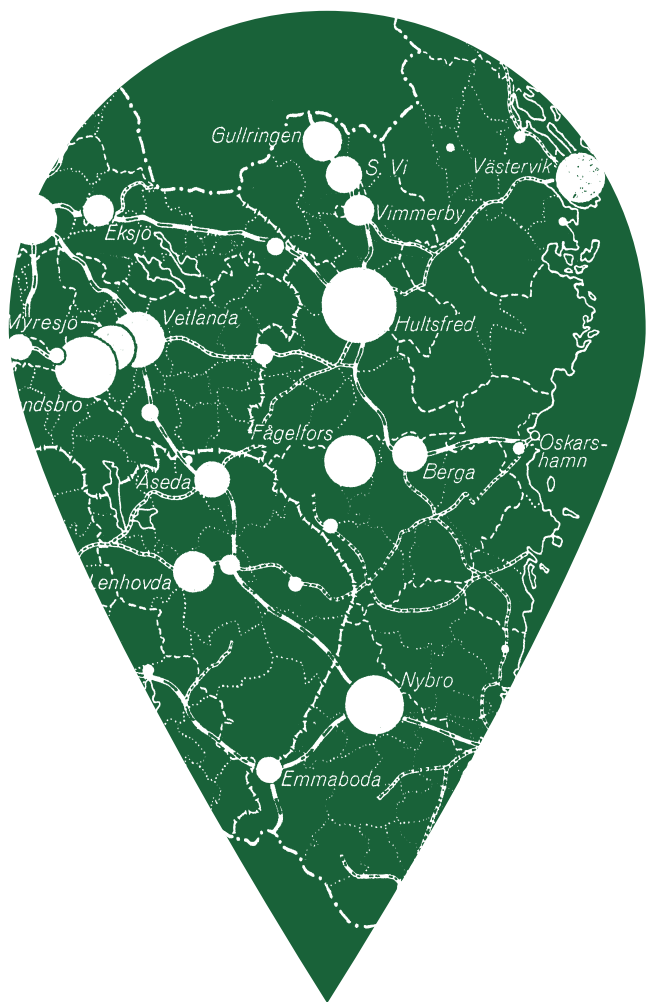

Kalmar läns museum vill utveckla attraktiva platser för boende, besökare och företag

Platsutveckling för alla med kulturarvet som resurs

Vill ni utveckla er plats tillsammans? Så här kan ni göra.

Under de senaste åren har klyftan mellan land och stad ökat allt mer. I samband med att samhället har förändrats från industrisamhälle till kunskapssamhälle är det speciellt många mindre orter på landsbygden som avfolkats allt mer. Ofta handlar det om bruksorter där den manuella industrin har minskat eller avvecklats helt som till exempel inom glasnärings, stenindustrin eller möbelindustrin. I vissa fall har det även lett till att bibliotek, skolor och service har flyttats. Därför är det speciellt viktigt att arbeta aktivt med platsutveckling på landsbygden för att kunna skapa hållbara samhällen både i staden och på landsbygden.

Platsutveckling – vad är det?

Platsutveckling har sitt ursprung i England och har främst varit kopplad till stadsmiljöer. Den utgår från de lokala krafter som redan finns på platsen. Med fokus på långsiktig hållbarhet och att människor attraherar människor.

Platsutveckling bidrar till att främja en plats attraktivitet, både för de boende och för de som besöker platsen. Det kan till exempel leda till att återupprätta stoltheten för en plats eller att samhällen kan utveckla en ny gemenskap genom att förstå sitt förflutna, granska sin historia och tillsammans se framåt mot en mer levande framtid.

Att arbeta med hållbar platsutveckling framhålls just nu i många nationella plandokument i Sverige och internationellt. Man vill utveckla attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar. Arbetet tar avstamp i den specifika platsens förutsättningar, utmaningar och behov.

Platsutveckling sker alltid i samarbete mellan näringslivet, det offentliga och det civila samhället. En viktig del av platsutveckling är just det lokala inflytandet och speciellt föreningslivets delaktighet är grundläggande för alla platsutvecklingsprocesser.

Med det lokala kulturarvet som utvecklingsmotor

Det lokala kulturarvet, med sina berättelser och ovärderliga kunskap, är ofta en motor för att åstadkomma konkreta resultat. I vår föränderliga samtid konfronteras vi kontinuerligt med olika utmaningar, där det lokala kulturarvets kunskap på olika platser utgör en outtömlig källa för samhällets framtida utveckling. Människor använder spår från det förflutna för att skapa sammanhang i nuet, gemenskap och förståelse. Det lokala kulturarvet binder ihop människor på platsen och är identitetsskapande. I arbetsprocessen är platsens kulturarvsprofil utgångspunkten för platsutvecklingsprocessen.

Metoden Design Thinking

En bra metod för att utveckla platser är medskapandemetoden Design Thinking. Här kan aktörerna på ett aktivt sätt agera som medskapare i utvecklingen av sin egen bygd.

Design Thinking är en metodik för innovation och problemlösning där man närmar sig problemet genom att sätta användaren i centrum. Det handlar om att stå i användarens skor och känna in dennes situation och förstå vilka utmaningar hen har. Metodiken går ut på att ställa många frågor, ha empati, arbeta praktiskt och tvärvetenskapligt, samt ta fram produktprototyper.

Metoden främjar inte bara kreativitet utan levererar också konkreta, praktiska resultat. Den är utmärkt för produktutveckling, eftersom vi kan utveckla och testa idéer på ett sätt som snabbt tar dem från koncept till verklighet. Detta tillvägagångssätt gör varje projekt resultatdrivet och skapar konkreta hands-on-resultat.

Platsutveckling med kulturarv som resurs steg för steg

Workshop A

Ta plats – Vi skapar en platsanalys

Välj ut platsen. Vilken plats vill ni utveckla tillsammans?

Bjud in platsens föreningsliv, näringsliv, boende och det offentliga till en första workshop. Bjud på fika!

Övning 1: Dela in alla i grupper om 5 personer. Alla grupper får några stora blädderblocksark samt post-it-lappar i olika färger, klisterlappar och pennor och kriter. Be grupperna att göra en karta med vad som finns på platsen just nu. Vad är platsens kulturarv? Vad är det unika med platsen? Platsens egenskaper, vad finns på platsen vad det gäller bo, äta, uppleva, resa och handla?. Redovisning av grupperna.

Övning 2: Be grupperna att rita/teckna/visualisera platsens viktigaste behov. Vad är det som saknas? Vilka målgrupper kan vara intressanta för platsen i framtiden? Redovisning av grupperna.

Sammanfatta muntligt det som ni tillsammans har kommit fram till.

Efterarbete: Skriv en platsanalys för platsen som kan delas ut på nästa möte och som ni kan utgå ifrån.

Workshop B

Framtidsresan – Vi skapar en gemensam vision

Bjud in gruppen igen och bjud på fika.

Vid detta tillfälle ska ni göra en framtidsresa tillsammans. Dela in den stora gruppen i mindre grupper igen om 5 personer och dela ut material som grupperna kan skapa med som klisterlappar, kriter, pennor med mera.

Övning 1: Be grupperna att visualisera sina drömmar om platsen om 5 år. Grupperna får rita, teckna eller bygga sina drömmars plats. Vad kan man uppleva på platsen om 5 år? Utgå ifrån de behov som har kommit fram under workshop A. Vad ska platsens berättelse vara i framtiden? Hur ska man prata om platsen? Redovisning av grupperna.

Övning 2: Be grupperna att visualisera en vision för platsen. Redovisning av grupperna.

Sammanfatta det som ni tillsammans har kommit fram till.

Efterarbete: Skriv en vision för platsen som kan delas ut på nästa möte och som ni kan utgå ifrån.

Workshop C

Vägen dit – Vi skapar en platsstrategi

Bjud in gruppen igen och bjud på fika.

Vid detta tillfälle ska ni göra en platsstrategi tillsammans. Dela in den stora gruppen i mindre grupper igen om 5 personer. Dela ut papper och pennor, kuvert och mindre kort som kan stoppas in i kuverten.

Övning 1: Rita upp en tidslinje och be grupperna att rita in möjliga mål och delmål på tidslinjen. Redovisning av grupperna.

Övning 2: Be grupperna att göra uppdragskuvert med alla åtgärder som behöver göras för att förverkliga platsens vision. Ett åtgärdsförslag per kuvert.

Sammanfatta det som ni tillsammans har kommit fram till.

Efterarbete: Skriv en platsstrategi med mål, delmål och tidsplan som kan delas ut på nästa möte och som ni kan utgå ifrån.

Workshop D

Actionplan – Vi skapar en aktiveringsplan

Bjud in gruppen igen och bjud på fika.

Vid detta tillfälle ska ni göra en aktivitetsplan tillsammans. Dela in den stora gruppen i mindre grupper igen om 5 personer och dela ut material som grupperna kan skapa med som klisterlappar, kriterior, pennor med mera.

Övning: Be grupperna att rita en comic-strip berättelse med olika konkreta insatser och aktiviteter för att utveckla platsen. Det kan till exempel vara en aktivering av platsen genom ett gemensamt evenemang eller en gemensam platsprodukt som en ljudkarta. Det kan också vara bygget av en generationspark där man kan umgås eller något helt annat. Redovisning av grupperna.

Sammanfatta det som ni tillsammans har kommit fram till och lista de olika förslagen.

Efterarbete: Skriv en aktivitetsplan för platsen med tidsplan och datum för aktiviteterna som kan delas ut på nästa möte och som ni kan utgå ifrån.

Workshop E + Workshop F

Nu kör vi! – Vi planerar och genomför en aktivitet

Bjud in gruppen igen och bjud på fika.

Vid dessa två workshops ska ni planera en av aktiviteterna tillsammans för att sedan praktiskt genomföra den. Dela in den stora gruppen i mindre grupper igen om 5 personer och dela ut material som grupperna kan skapa med som klisterlappar, kriterier, pennor med mera.

Övning: Välj ut en aktivitet från aktivitetslistan. Be grupperna att göra en mindmap med post-it-lappar för den specifika aktiviteten t.ex en gemensam hantverksfestival och be grupperna att fylla på med olika programpunkter som ska genomföras. Redovisning av grupperna.

Sammanfatta det som ni tillsammans har kommit fram till och lista de olika förslagen.

Efterarbete: Skriv en checklista med aktivitetens alla programpunkter som ni kan utgå ifrån vid nästa planeringsmöte.

Vid bestämt datum genomför ni tillsammans den gemensamma aktiviteten.

Workshop G

Överlämning – Vi skapar en hållbarhetsplan

Bjud in gruppen igen och bjud på fika.

Gör en utvärdering av aktiviteten.

Gör en utvärdering av platsutvecklingsprocessen och gör en plan för den långsiktiga driften.

Övning: Be gruppen att visualisera hur platsutvecklingsarbete kan fortsätta. Hur kan den fortsatta arbetsstrukturen se ut? Vilka kan ingå i arbetsgruppen? Vilka blir föreningslivets åtaganden, vilka blir näringslivets åtaganden, vilka blir kommunens åtaganden?

Sammanfatta det som ni tillsammans har kommit fram till och lista de olika förslagen.

Efterarbete: Skriv en hållbarhetsplan som reglerar det fortsatta platsutvecklingsarbetet med strukturer och olika roller.

Platsutvecklingsarbetet fortsätter enligt de framtagna plandokumenterna: platsanalys, vision, platsstrategi, aktiveringsplan.

"Platsutveckling med kulturarvet som resurs var så lyckad eftersom det var enkelt, passade alla och gav konkreta resultat. Vi ville inte ha en rapport till utan att det skulle hända nåt. Och det gjorde det."

Anna Ståhlgren
Fritid- och turismutvecklare
Högsby kommun

För mer information:

Maja Heuer, platsutvecklare
maja.heuer@kalmarlansmuseum.se

